

Verslag participatieperiode ontwerp transitievisie warmte

September 2021

Verslag participatieperiode ontwerp transitievisie warmte

Auteurs:

Marlous Rosegaar
Selma Steenwelle
Eefje van Empel
Suzy Koot

September 2021

In samenwerking met:

Werkgroep warmtetransitie Meppel

Bestuurlijk opdrachtgever: J. van der Haar
Projectleider: P. Hamming

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Procesbeschrijving	6
2.1 Participatiemethoden	6
3. Uitkomsten participatieperiode	9
3.1. Algemeen beeld	9
3.2. Dialoogavonden	9
3.3. Swipocratie.....	9
3.4. Gastenboeken	12
3.5. Berggierslanden	14
3.6. Koedijkslanden, Reestlanden en Slingenberg.....	16
3.7. Oosterboer	18
3.8. Nijeveen.....	19
3.9. Ondernemers	20
4. Conclusie	22

1. Inleiding

Gemeente Meppel heeft als doel gesteld om in 2040 aardgasvrij te zijn. Aanleiding is het Klimaatakkoord van Parijs, waarin afspraken zijn vastgelegd over het wereldwijd terugdringen van de CO₂-uitstoot. Het Rijk heeft als doelstelling om in 2030 49% CO₂-emissiereductie te realiseren ten opzichte van het jaar 1990. Onlangs heeft de Europese commissie de ambitie uitgesproken om dit percentage te verhogen naar 55%. De overstap van aardgas naar alternatieve energiebronnen draagt bij aan deze doelstelling. Uiterlijk in 2050 moeten alle gebouwen in Nederland zijn afgesloten van aardgas. In combinatie met de afbouw van aardgaswinning in Groningen en de wens om onafhankelijk te zijn van de levering van aardgas uit andere landen, geeft dit aanleiding tot de overstap van aardgas naar duurzamere alternatieven: de warmtetransitie genoemd.

Het Rijk heeft alle gemeenten in Nederland de opdracht gegeven om uiterlijk eind 2021 een transitievisie warmte vast te stellen. In de transitievisie warmte staat beschreven op welke wijze een gemeente haar doelstelling om aardgasvrij te worden kan verwezenlijken, met aandacht voor onder andere planning en techniek. De transitievisie warmte betreft een document op hoofdlijnen. Definitieve keuzes worden pas gemaakt bij het uitwerken en vaststellen van de wijkuitvoeringsplannen. De visie dient als leidraad voor het vervolgproces.

De overgang naar een aardgasvrij Meppel vraagt om betrokkenheid van inwoners en ondernemers als eigenaren en/of huurders van vastgoed in de gemeente. Gemeente Meppel heeft ervoor gekozen om met een brede werkgroep van inwoners, ondernemers en andere partners een ontwerpvisie op te stellen en deze aan de samenleving voor te leggen. In de periode mei tot en met september 2021 zijn inwoners en ondernemers uitgenodigd om te reageren op de visie met behulp van terinzagelegging en diverse participatiemethoden (zie hoofdstuk 2). Dit verslag beschrijft de uitkomsten van deze participatieperiode en de vertaling hiervan naar de ontwerp transitievisie warmte.

2. Procesbeschrijving

2.1 Participatiemethoden

Van 25 mei tot en met 8 september 2021 zijn diverse participatiemethoden en -momenten uitgezet om zoveel mogelijk vastgoedeigenaren en huurders in gemeente Meppel te bereiken. Vanwege het coronavirus is gekozen voor hoofdzakelijk online participatiemethoden.

Online bijeenkomsten

Tijdens de participatieperiode zijn diverse online bijeenkomsten georganiseerd. Ondanks de coronabeperkingen vond gemeente Meppel het belangrijk om in deze fase in gesprek te gaan met inwoners en ondernemers. Voor bedrijventerrein Blankenstein en voor de wijk Berggierslanden organiseerde gemeente Meppel verdiepende online themasessies over de ontwerpvisie.

25 mei: Blankenstein

Gemeente Meppel organiseerde op 25 mei een online bijeenkomst voor ondernemers gevestigd op bedrijventerrein Blankenstein. Aan deze bijeenkomst namen 36 personen deel. Na een inleidende presentatie werden ondernemers in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen en in gesprek te gaan met de gemeente. In bijlage 1 is het verslag van de bijeenkomst opgenomen.

16 juni: Berggierslanden

Op 16 juni vond een online bijeenkomst plaats voor de inwoners van Berggierslanden. Berggierslanden is de beoogde startwijk voor het maken van het eerste wijkuitvoeringsplan. In totaal namen 115 inwoners deel aan de bijeenkomst. Na een presentatie van gemeente Meppel en advies- en ingenieursbureau Tauw, kregen inwoners de gelegenheid om in 14 deelgroepen met elkaar in gesprek te gaan. Na de bijeenkomst konden inwoners 'blijven hangen' om plenair vragen te stellen. De vragen en antwoorden zijn na de bijeenkomst gedeeld via de website van gemeente Meppel (bijlage 2). Bijlage 3 bestaat uit de verslagen van de deelgroepen A t/m O.

Dialoogavonden

Voor alle inwoners en ondernemers uit gemeente Meppel zijn er twee digitale dialoogavonden georganiseerd met behulp van een bestaand webinarsysteem. Inwoners werden op verschillende manieren geïnformeerd en uitgenodigd voor deze interactieve avonden: onder andere via de website en sociale media-kanalen van de gemeente en tijdens online bijeenkomsten. Geïnteresseerden konden vanuit huis deelnemen. Het doel van deze dialoogavonden was het informeren van inwoners over de start en de resultaten van de participatieperiode.

7 juni

Op 7 juni 2021 vond de eerste gemeentebrede dialoogavond plaats. Middels een interactief webinar werd de participatieperiode ingeleid. Het programma bestond uit een inleiding namens gemeente Meppel, een inhoudelijke toelichting op de ontwerp transitievisie warmte en het stellen van vragen. In totaal namen 70 personen deel aan de bijeenkomst.

Gemeente en experts fungeerden tijdens de dialoogavond als online gesprekspanel. Dit panel stelde vragen aan het publiek via QANDR, waarbij de antwoorden van de deelnemers live op het scherm verschenen. Andersom konden inwoners vragen stellen aan het gesprekspanel via de chatfunctie van webinar tool Click Meeting. De veelgestelde vragen en antwoorden zijn te vinden in bijlage 4.

8 september

De tweede gemeentebrede dialoogavond vond plaats op 8 september 2021. In deze bijeenkomst zijn de resultaten van de participatieperiode gedeeld en is de koppeling gelegd met de ontwerp transitievisie warmte. Inwoners werden in de gelegenheid gesteld om met de gemeente en met elkaar in gesprek te gaan via Microsoft Teams. In totaal namen 56 personen deel aan de bijeenkomst.

Swipocratie

Van 7 juni tot en met 16 juli kregen inwoners de gelegenheid om een algemene online peiling in te vullen in de webapplicatie Swipocratie. De peiling bestond uit 37 vragen, stellingen en dilemma's, in concrete en eenvoudige (beeld)taal gesteld. Men kon positief of negatief beoordelen, of keuzes maken tussen twee oplossingen (A of B). Op deze manier zijn de inwoners bevraagd en tegelijkertijd geïnformeerd over de warmtetransitie. Er zijn 1.128 inwoners gestart met het invullen van de vragenlijst en 964 inwoners hebben alle vragen beantwoord. Gemiddeld genomen is de respons 1.046.

Figuur 1: Visual campagne Swipocratie

Campagne

De online peiling in Swipocratie is gepromoot via de sociale mediakanalen van gemeente Meppel (Facebook en Instagram). Middels het inzetten van advertenties (figuur 1) en interviews met koplopers op het gebied van duurzaamheid is een zo breed mogelijk publiek aangesproken.

Warmtetransitie Gastenboek Meppel

Omdat gemeente Meppel met de plannen voor aardgasvrij de komende jaren als het ware 'te gast wil zijn' in de meterkast van inwoners, ontvingen de startwijken Berggierslanden, Koedijkslanden/Reestlanden/Slingenberg, Oosterboer en het dorp Nijeveen vanaf 7 juni een envelop in de brievenbus met een gastenboekpagina (bijlage 5). In een begeleidende brief nodigde de gemeente de inwoners uit om (op papier) hun reactie te geven op de ambitie van de gemeente en te vertellen hoe ze tegen aardgasvrij wonen aankijken. Met behulp van de bijgesloten informatie konden inwoners op de gastenboekpagina hun mening, opmerkingen of zorgen kwijt over aardgasvrij wonen door de volgende vragen te beantwoorden:

- Wat vindt u van de ambitie van gemeente Meppel om in 2040 (zoveel mogelijk) aardgasvrij te zijn?
- Wat vindt u van het voornemen om in 2022 te starten met een plan voor uw wijk?
- Wat is uw eerste gevoel bij de voorgestelde alternatieven voor uw wijk?
- Mist u een techniek? Zo ja, welke dan?
- Bent u al bezig (geweest) met het verduurzamen van uw huis? Zo ja, op welke manier(en)?

De antwoorden op de vragen geven per wijk/dorp inzicht in de beleving van de route naar een aardgasvrij Meppel. De gastenboekpagina's zijn door 816 inwoners ingevuld en geretourneerd aan de gemeente en vormen samen het Warmtetransitie Gastenboek Meppel.

Vragenlijst voor ondernemers

Voor ondernemers op de bedrijventerreinen, in het buitengebied en het centrum van gemeente Meppel, is in samenwerking met onder andere ICC/PMM een aparte vragenlijst uitgezet (bijlage 6). Deze vragenlijst is door 25 ondernemers ingevuld. Door de lage respons is de verkregen data niet representatief voor alle ondernemers in Meppel. Daarom is enkel de strekking van de data opgenomen in dit verslag.

3. Uitkomsten participatieperiode

3.1. Algemeen beeld

In dit hoofdstuk zijn de resultaten per participatiemethode uitgewerkt. Het karakter van de verschillende methoden heeft invloed op de resultaten die hieruit voortvloeien. De dialoogavonden, online bijeenkomsten en gastenboeken geven een genuanceerder beeld dan de uitkomsten van Swipocratie. De gesprekken en gastenboeken geven als het ware duiding aan de uitkomsten van de online peiling.

Voor alle methoden geldt dat er een relatie is tussen de beoordeling van de ambitie, de voorgestelde techniek(en) en de planning. Inwoners en ondernemers die positief staan tegenover verduurzaming, zijn gemiddeld genomen ook positiever over de voorgestelde techniek(en) en de planning. Andersom geldt dat inwoners en ondernemers met twijfels over de ambitie ook negatiever staan tegenover de techniek en planning.

3.2. Dialoogavonden

Uit de eerste en tweede dialoogavond, de informatiebijeenkomsten en uit de FAQ's (veelgestelde vragen) blijkt dat er veel vragen zijn over de warmtetransitie. Veel inhoudelijk technische vragen, maar ook vragen over de planning en financiën. Onder inwoners blijkt vooralsnog dat er minder vertrouwen is in de haalbaarheid van het versnellingsdoel van gemeente Meppel om al in 2040 aardgasvrij te zijn. Ook zijn er zorgen over de betaalbaarheid en de toegankelijkheid van de maatregelen. Inwoners zijn vaak wel positief over het starten met een wijkuitvoeringsplan en willen graag betrokken blijven bij de warmtetransitie.

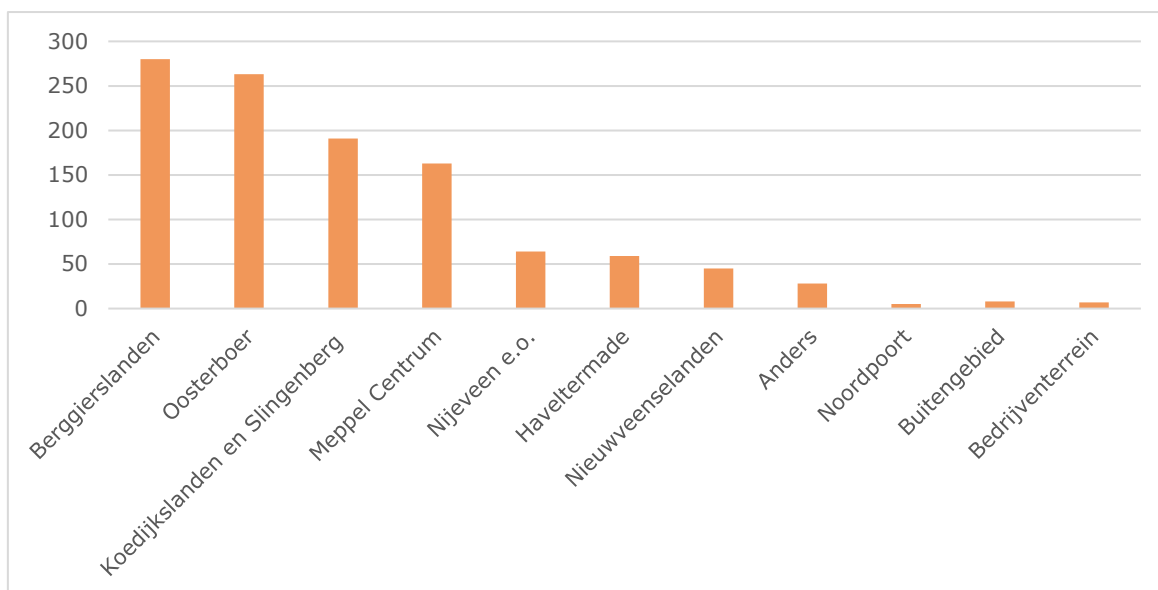
3.3. Swipocratie

Profiel respondenten

De respondenten is gevraagd om in Swipocratie aan te geven in welke wijk ze wonen. Het grootste gedeelte van de respondenten is woonachtig in Berggierslanden (24,7%), gevolgd door Oosterboer (23,2%), Koedijklanden (15,3%) en Meppel Centrum (14,4%). De verdeling van de respondenten per wijk laat zien dat het thema 'aardgasvrij' meer leeft in de startwijken dan in wijken die later aan de beurt zijn (figuur 2). Een uitzondering hierop is de wijk Meppel Centrum. Hiervoor zijn meerdere verklaringen te geven, zoals:

- Het hoge aantal ondernemers uit Meppel Centrum dat heeft gereageerd;
- De (brede) definitie van 'Meppel Centrum'.

Figuur 2: Aantal respondenten Swipocratie per wijk/dorp (n = 1134)

De meeste respondenten zijn ouder dan 35 jaar (72,4%). Een kleiner deel is jonger dan 35 jaar (27,6%). Ongeveer driekwart van de respondenten is zelf eigenaar van een woning (77,2%). Het aantal huurders dat heeft deelgenomen is 257 (22,8%). Van de inwoners die de peiling hebben ingevuld, zijn 208 personen ook ondernemer in de gemeente Meppel (18,5%).

Opinie en bereidheid aardgasvrij wonen

Van de respondenten is 44,1% al bereid om van het aardgas af te gaan. 66,6% stelt de overgang van aardgas naar duurzamere alternatieven het liefst zo lang mogelijk uit. De respondenten maken zich met name zorgen over de betaalbaarheid van aardgasvrij wonen (86,0%), waarbij een derde bereid en/of in de gelegenheid is om zelf een financiële bijdrage te leveren aan de warmtetransitie (31,8%).

Het streven naar een duurzamere wereld speelt bij 46,0% van de respondenten een rol bij het overstappen van aardgas naar een andere energiebron. 91,5% van de respondenten vindt het bovendien belangrijk om in een goed geïsoleerd huis te wonen.

Voorkeuren technieken

In de ontwerp transitievisie warmte staat beschreven welke technieken kansrijk zijn als alternatief voor aardgas. Ruim een derde van de respondenten is het eens met de voorgestelde alternatieve techniek in de wijk (39%). Inwoners zijn daarnaast bevraagd over vier technische alternatieven voor aardgas: warmtepomp, hybride warmtepomp, warmtenet en groen gas. Deze alternatieven werden met behulp van een 'wist-u-dat-

vraag' ingeleid, gevolgd door de vraag of de betreffende techniek aansprak voor de eigen woning. Het meest aansprekende alternatief is groen gas (54,2%), gevolgd door een hybride warmtepomp (41,8%) (tabel 1). Men lijkt de voorkeur te geven aan alternatieven die het meest lijken op het huidige energiesysteem.

Tabel 1: Voorkeurstechieken Swipocratie

	Ja (abs.)	Ja (%)	Nee (abs.)	Nee (%)
Warmtepomp	377	36,0%	669	64,0%
Hybride warmtepomp	426	41,8%	594	58,2%
Warmtenet	403	38,9%	633	61,1%
Groen gas	557	54,2%	471	45,8%

Als alternatief voor aardgasvrij heeft een kleine meerderheid van de respondenten meer vertrouwen in lokale energiecoöperaties (57,6%) dan in grote energiebedrijven (42,4%). Een deel van de respondenten wil zelf actief aan de slag met een energiecoöperatie om de warmtetransitie te verwezenlijken (19,1%).

Ambitie en planning

Ongeveer een derde van de respondenten vindt de ambitie van gemeente Meppel om al in 2040 aardgasvrij te zijn belangrijk (35,1%). Een vergelijkbaar deel is het eens met de planning van de (start)wijken (31,4%) en de voorgestelde techniek (39%).

Wijkgerichte aanpak

De respondenten zijn overwegend positief over het inzetten op twee sporen: een wijkgerichte aanpak in combinatie met individuele 'geen-spijt-maatregelen' (56%). Respondenten geven aan dat zij graag de tijd nemen voor deze aanpak. 22,6% wil tempo maken en snel de gemeente verduurzamen. 32,5% van de respondenten wil (indien mogelijk) eerder dan 2040 van het aardgas af.

Geen-spijt-maatregelen

Ruim 90% van de respondenten vindt het belangrijk om in een goed geïsoleerd huis te wonen. De meerderheid van hen heeft de afgelopen 5 jaar dan ook geïnvesteerd in het verduurzamen van de eigen woning (61,7%). 42,1% van de respondenten is van plan dit de komende 5 jaar (alsnog) te doen. Dit biedt kansen om de maatregelen die inwoners zelf treffen te koppelen aan de warmtetransitie.

Participatie

Het merendeel van de respondenten geeft aan dat zij graag wil meedenken over het aardgasvrij maken van de wijk (64%). Voor het vervolg is meer behoefte aan individuele betrokkenheid dan aan actieve samenwerking met buurtbewoners: 39,0% heeft behoefte aan een collectieve aanpak.

Een relatief klein deel van de respondenten vindt dat de gemeente zelf mag bepalen wanneer een wijk van het aardgas afgaat (18,2%). De wijk aanwijzen als proeftuin voor aardgasvrij wonen wordt door de meeste respondenten niet gewenst (72,3%). Ongeveer de helft van de respondenten heeft behoefte aan meer informatie over aardgasvrij wonen (47,1%).

3.4. Gastenboeken

Ambitie van gemeente Meppel

De ambitie van gemeente Meppel om (grotendeels) in 2040 aardgasvrij te zijn, wordt in de gastenboeken overwegend positief beoordeeld. Respondenten plaatsen wel kanttekeningen bij de haalbaarheid ervan. Het halen van de ambitie mag volgens de respondenten niet ten koste gaan van zorgvuldigheid en betaalbaarheid.

Planning startwijken

Gemeente Meppel is voornemens om in 2022 in Berggierslanden te starten met het eerste wijkuitvoeringsplan. Uit de gastenboeken komt naar voren dat respondenten uit Berggierslanden hier verschillend over denken. Respondenten die positief staan tegenover de ambitie van de gemeente, zijn het vaker eens met het voornemen om in Berggierslanden te starten. Zij geven hiervoor argumenten zoals:

- Hoe sneller de start, hoe meer tijd er is om onderzoek te doen en voorbereidingen te treffen;
- Verduurzaming is belangrijk voor de toekomst;
- CV-ketel staat al op de planning om vervangen te worden.

Respondenten die het oneens zijn geven diverse argumenten om niet te starten in Berggierslanden, zoals:

- In wijken met oudere woningen is volgens respondenten meer CO₂-winst te behalen dan in Berggierslanden, waar woningen gemiddeld genomen goed geïsoleerd zijn.
- Het vervangen van jonge cv-installaties ziet men als onnodige kapitaalvernietiging.

De wijk Oosterboer staat een jaar na Berggierslanden op de planning. Respondenten uit Oosterboer zijn vaker positief over het startmoment dan respondenten uit Berggierslanden. Zij geven hiervoor argumenten zoals:

- Hoe eerder er een wijkuitvoeringsplan komt, hoe sneller inwoners weten waar zij aan toe zijn;
- Het wijkuitvoeringsplan blijft stuurbaar.

Argumenten om in 2023 niet te starten met het wijkuitvoeringsplan zijn onder andere:

- Inwoners zijn nog niet voldoende op de hoogte in Oosterboer;
- Recent gedane investeringen in bijvoorbeeld een nieuwe cv-ketel;
- Liever wachten op de ontwikkeling van (nieuwe) technieken.

Voorgestelde technieken

De reacties op voorgestelde technieken staan per startwijk beschreven vanaf paragraaf 3.5. Het algemene beeld is dat respondenten die positief staan tegenover aardgasvrij wonen ook positief staan tegenover het voorgestelde alternatief. Andersom geldt dat inwoners die de ambitie niet steunen, meer bezwaren hebben ten aanzien van de voorgestelde techniek.

Niet alle inwoners hebben evenveel behoefte aan een aardgasvrije woonomgeving of hebben dezelfde (financiële) mogelijkheden. De respondenten die negatief staan tegenover de voorgestelde techniek(en) maken zich met name zorgen over kosten (op kort en lange termijn), (geluids)overlast of ze hebben meer vertrouwen in andere alternatieven, zoals waterstof.

Geen-spijt-maatregelen

De meeste respondenten (die zowel positief, neutraal als negatief tegenover aardgasvrij wonen staan) hebben zelf al geen-spijt-maatregelen getroffen. Zonnepanelen, woningisolatie, HR-glas en koken op inductie worden het meest genoemd. Daarnaast worden maatregelen beschreven zoals de aanschaf van een energiezuinige cv-ketel, het aanbrengen van tochtstrips en het gebruik van energiezuinige lampen (ledverlichting). Een beperkt deel van de respondenten woont al aardgasvrij, bijvoorbeeld met behulp van een (hybride) warmtepomp.

3.5. Berggierslanden

Online bijeenkomst Berggierslanden

Over het algemeen geven de inwoners van Berggierslanden aan dat ze het maatschappelijk gezien een logische keus van de gemeente vinden om met hun wijk te starten met een wijkuitvoeringsplan. Dit vanwege de goede isolatie en dus de lage warmtevraag. Een deel van de inwoners ziet hun wijk als mogelijke inspiratie voor de andere wijken, die iets later zullen volgen. Men zou het onwenselijk vinden als Berggierslanden wordt aangemeld als proeftuin binnen het Programma Aardgasvrije Wijken. Inwoners van de wijk maken graag hun eigen, individuele keuzes. Uit het succes van een collectieve actie met zonnepanelen drie jaar geleden blijkt echter ook dat de meerderheid bereid is een duurzame investering te doen als deze binnen een redelijke periode wordt terugverdiend.

De inwoners van Berggierslanden zien praktische knelpunten in de manier waarop bewoners de overstap naar aardgasvrij kunnen gaan maken. Ze verwachten dat die in het wijkuitvoeringsplan concreter uitgewerkt worden en willen daar als bewoners zelf in kunnen meedenken en meedoen. In de fase van het wijkuitvoeringsplan verwachten de inwoners een verdiepingsslag over praktische oplossingen, financiën en de uitwisseling van ervaringen, waarna iedereen individueel een beslissing kan nemen.

Swipocratie

Opinie en bereidheid aardgasvrij wonen

Meer dan gemiddeld geven de respondenten uit Berggierslanden aan dat zij de warmtetransitie zo lang mogelijk uit willen stellen (70,5%). 55,3% is echter (op termijn) wel bereid om van het aardgas af te gaan en acht men de eigen woning doorgaans geschikt voor aardgasvrij wonen (77%). De woningen in Berggierslanden zijn relatief nieuw en gemiddeld genomen goed geïsoleerd.

Voorkeuren technieken

In de ontwerp transitievisie warmte staat de warmtepomp (full-electric) beschreven als voorkeursalternatief voor het aardgasvrij maken van woningen. 32,2% is het eens met deze voorgestelde techniek. Van de respondenten uit Berggierslanden ziet 41% een warmtepomp concreet zitten voor de eigen woning. De hybride warmtepomp scoort bijna gelijk (tabel 2).

Tabel 2: Score alternatieve technieken Berggierslanden

	Ja	Nee
Hybride warmtepomp	43,5%	56,5%
Warmtepomp	41,1%	58,9%
Warmtenet	37,9%	62,1%
Groen gas	53,6%	46,4%

Ontwerpvisie

Een meerderheid van de respondenten uit Berggierslanden geeft aan het niet eens te zijn met het plan om volgend jaar in Berggierslanden te starten (73,8%). Een derde geeft aan eerder dan 2040 van het aardgas af te willen (33,0%). De afgelopen vijf jaar heeft 60,1% van de respondenten zijn/haar eigen woning verduurzaamd en 40,5% is van plan dit binnen vijf jaar (alsnog) te doen.

Participatie

Een meerderheid van de respondenten wil zelf meedenken over het aardgasvrij maken van de wijk (64,2%). 40,9% zou hierin graag samen optrekken met buurtbewoners. 54,5% geeft aan behoefte te hebben aan meer informatie over aardgasvrij wonen.

Gastenboek

De respondenten uit Berggierslanden hebben overwegend positief geantwoord op de vragen (totaal: 121 respondenten). De respondenten noemen de ambitie van gemeente Meppel om in 2040 zoveel mogelijk aardgasvrij te zijn gemiddeld genomen goed, maar wel ambitieus of moeilijk haalbaar.

Respondenten die positief zijn over het thema aardgasvrij, zijn het vaak eens met het voornemen om in 2022 te starten met het maken van een wijkuitvoeringsplan, mits dit niet overhaast gebeurt en een vrije keuze voor inwoners wordt gegarandeerd. Respondenten die hier negatief tegenover staan vinden de planning te ambitieus, maken zich zorgen over de betaalbaarheid of wachten liever langer zodat er mogelijk meer alternatieve technieken beschikbaar zijn. Respondenten met een neutrale grondhouding geven aan meer informatie te willen.

3.6. Koedijkslanden, Reestlanden en Slingenberg

Swipocratie

Opinie en bereidheid aardgasvrij wonen

58,3% van de respondenten uit Koedijkslanden, Reestlanden en Slingenberg is bereid om van het aardgas af te gaan. Wel denkt men vaker dan gemiddeld dat de eigen woning niet geschikt is voor aardgasvrij wonen (53,5%). Daarnaast spelen zorgen over betaalbaarheid een rol (85,4%).

Voorkeuren technieken

40,9% van de respondenten is het eens met het voorgestelde alternatief voor aardgas. In Koedijkslanden, Reestlanden en Slingenberg zijn de voorgestelde technieken all-electric, hybride en een warmtenet. Het warmtenet scoort in Koedijkslanden, Reestlanden en Slingenberg hoger dan in andere wijken (45,3%). In andere alternatieve technieken is minder vertrouwen dan gemiddeld in Meppel (tabel 3).

Tabel 3: Score alternatieve technieken Koedijkslanden, Reestlanden en Slingenberg

	Ja	Nee
Hybride warmtepomp	37,2%	62,8%
Warmtepomp	31,1%	68,9%
Warmtenet	45,3%	54,7%
Groen gas	49,3%	50,7%

Ontwerpvisie

Respondenten vinden het wonen in een geïsoleerde woning gemiddeld genomen iets minder belangrijk dan in de rest van Meppel (87,5%). Het treffen van geen-spijtmateregelen is een kans in Koedijkslanden, Reestlanden en Slingenberg omdat de woningen gemiddeld genomen iets ouder zijn en daardoor minder goed geïsoleerd. 59,1% van de respondenten heeft geïnvesteerd in het verduurzamen van de woning: 36,5% geeft aan dat de komende 5 jaar (alsnog) te willen doen.

Participatie

60% van de respondenten wil zelf meedenken over het aardgasvrij maken van de wijk. Een derde deel wil hierin optrekken met buurtbewoners (30,4%).

Gastenboek

De respondenten uit Koedijkslanden, Reestlanden en Slingenberg hebben overwegend positief geantwoord op de vragen (totaal: 271 respondenten). Respondenten die zelf eigenaar zijn van een woning, oordelen vaker negatief dan respondenten die een woning huren. Voor zowel eigenaren als huurders in Koedijkslanden, Reestlanden en Slingenberg

geldt dat men zich met name zorgen maakt over de kosten op korte en lange termijn. Voor anderen komt het plan om aardgasvrij te worden te snel of zij twijfelen over de voorgestelde techniek.

3.7. Oosterboer

Swipocratie

Opinie en bereidheid aardgasvrij wonen

In Oosterboer is tweederde van de respondenten bereid om van het aardgas af te gaan (59,5%). De meerderheid geeft aan dit zo lang mogelijk uit te willen stellen (63,6%). Een groot deel maakt zich zorgen over de betaalbaarheid van aardgasvrij wonen (85,8%). De minderheid van de respondenten denkt dat de eigen woning niet geschikt is voor aardgasvrij wonen (45,4%).

Voorkeuren technieken

44,7% is het eens met de voorgestelde technieken voor Oosterboer (all-electric, hybride en warmtenet). 57,6% van de respondenten ziet groen gas als goed alternatief voor aardgas. De hybride warmtepomp en de warmtepomp worden in Oosterboer hoger dan gemiddeld gewaardeerd (respectievelijk 49% en 41,3%) (Tabel 4).

Tabel 4: Score alternatieve technieken Oosterboer

	Ja	Nee
Hybride warmtepomp	49%	51,0%
Warmtepomp	41,3%	58,7%
Warmtenet	41,2%	58,8%
Groen gas	57,6%	42,4%

Ontwerpvisie

70,2% van de respondenten is het oneens met de plek die Oosterboer inneemt in de planning van de warmtetransitie. Een minderheid steunt de ambitie van gemeente Meppel om sneller dan 2050 in te zetten op een aardgasvrije leefomgeving (36,6%). Het tweede spoor (geen-spijt-maatregelen) is een kans voor Oosterboer: 60% van de respondenten heeft de afgelopen 5 jaar geïnvesteerd in het verduurzamen van de woning; 42,7% geeft aan dat de komende vijf jaar (alsnog) te willen doen.

Participatie

De meerderheid van de respondenten wil zelf meedenken over het aardgasvrij maken van Oosterboer (69,5%). Meer dan gemiddeld in Meppel doen inwoners uit Oosterboer dit het liefst samen met buurtbewoners (45,5%).

Gastenboek

De respondenten uit Oosterboer hebben positief geantwoord op de vragen (totaal: 330 respondenten). Respondenten waarderen de ambitie van de gemeente, mits deze haalbaar en betaalbaar wordt uitgevoerd. Klimaatverandering en het nastreven van een meer duurzame wereld worden door de respondenten als argumenten aangedragen.

3.8. Nijeveen

Gesprekken Energiecoöperatie Nijeveen

Voor en tijdens de participatieperiode zijn er telefonisch en online gesprekken gevoerd met Energiecoöperatie Nijeveen over de samenwerking tussen de energiecoöperatie en gemeente Meppel. Het doel van deze gesprekken was de totstandkoming van een samenwerkingsovereenkomst tussen beide partijen. Tijdens de participatieperiode waren deze gesprekken nog gaande.

Energiecoöperatie Nijeveen was wel actief gestart met bijdragen aan de totstandkoming van de ontwerp transitievisie warmte. Om de hiervoor genoemde reden is de energiecoöperatie uiteindelijk niet actief betrokken geweest bij het proces en de inhoud van de participatieperiode. Gemeente Meppel heeft ervoor gekozen om het proces in Nijeveen in samenspraak met een werkgroep van inwoners en ondernemers vorm te geven en heeft Energiecoöperatie Nijeveen daarover geïnformeerd.

Gesprek Energie Alternatief Drenthe

Op 4 juni vond een gesprek plaats met drie leden van Energie Alternatief Drenthe. Deze groep inwoners uit Nijeveen is met name betrokken bij het vraagstuk rond de opwek van duurzame energie. Ten aanzien van de ontwerp transitievisie warmte gaven zij de volgende aandachtspunten mee:

- Liever goed en in een rustig tempo verduurzamen/van het gas af gaan, dan snel en onzorgvuldig te werk gaan.
- Onderzoek de mogelijkheden voor het gebruik van groen gas en waterstof.
- Laat het gasnetwerk liggen voor het transport van alternatieven.
- Stap pas over op 'full-electric' als elektriciteit volledig CO₂-vrij kan worden geproduceerd.
- Kies liever voor een hybride systeem, zodat het comfort in de woning wordt gewaarborgd.
- Denk aan maatregelen voor het opvangen van extra kosten. De prijs van elektriciteit is vooralsnog hoger dan van gas.
- Biomassa is niet altijd een duurzame optie, net als zon en wind.
- Besteed aandacht aan het CO₂-verbruik en de opruimkosten van windmolens en zonnepanelen.

Gastenboek

De respondenten uit Nijeveen hebben evenveel positief als negatief geantwoord op de vragen (totaal: 94 respondenten). Met name kosten, twijfels over de techniek en de planning spelen hierbij een rol.

3.9. Ondernemers

In totaal hebben **233 ondernemers** gereageerd op de peiling in Swipocratie (208) en de vragenlijst voor ondernemers (25). De ondernemers die de vragenlijst in Swipocratie hebben ingevuld, zijn tevens inwoner van gemeente Meppel. Deze resultaten zijn daarom ook meegenomen in de algemene analyse van Swipocratie (zie paragraaf 3.2). De ondernemersgroep bestaat uit twee typen respondenten:

- Ondernemers die actief zijn vanuit huis (resultaten afkomstig uit Swipocratie).
- Ondernemers die actief zijn vanuit een bedrijfspand op een bedrijventerrein, in het buitengebied of in het centrum van Meppel (resultaten afkomstig uit de vragenlijst voor ondernemers). In verband met de lage respons is hiervan enkel de globale strekking opgenomen in dit verslag.

In de participatieperiode is gebleken dat bij ondernemers de bewustwording en kennis van de warmtetransitie nog in de kinderschoenen staat. Er ligt een opgave om deze bewustwording aan te wakkeren en de actiebereidheid van ondernemers te vergroten. In algemene zin is het volgende beeld ontstaan:

- Er is een kleine groep ondernemers die al langere tijd bewust bezig is met verduurzaming in de breedste zin van het woord;
- Er is een groep ondernemers die geïnteresseerd is in verduurzaming maar tot op heden zelf geen actie heeft ondernomen. Deze groep heeft behoefte aan meer informatie, subsidie/financiële regelingen of andere vormen van ondersteuning;
- Er is een groep ondernemers die (nog) geen interesse heeft in verduurzaming.

De voornaamste aandachtspunten zijn:

- **Eigen regie:** ondernemers willen zelf de regie houden over het aardgasvrij maken van een bedrijfspand, zowel qua planning als qua kosten. In algemene zin zien ondernemers meer in individuele maatregelen dan in collectieve oplossingen.
- **Betaalbaarheid:** voor ondernemers moet de warmtetransitie betaalbaar zijn op korte en lange termijn. Financiële ondersteuning en/of subsidies zijn wenselijk.
- **Technieken:** ondernemers noemen alternatieve technieken als mogelijke oplossingen voor de toekomst, zoals groen gas en waterstof.
- **Planning:** enkele ondernemers willen dat de gemeente sneller handelt dan de voorgenomen planning.
- **Prioriteit:** enkele ondernemers geven aan dat de gemeente eerst meer duidelijkheid moet geven over andere plannen (gebiedsontwikkeling), alvorens zij meewerken aan de warmtetransitie.
- **Twijfels bij doelstelling:** enkele ondernemers geven aan niet te geloven in klimaatverandering, de duurzaamheidsdoelstellingen van de overheid of willen om andere redenen niet van het aardgas af.

-
- **Kennis:** gemiddeld genomen hebben ondernemers behoefte aan meer informatie over het onderwerp.

4. Conclusie

Voor veel inwoners en ondernemers is de warmtetransitie een nieuw thema. De uitkomsten van de participatieperiode laten zien dat men veel vragen en zorgen heeft over de route naar een aardgasvrij Meppel. Het onderwerp van gesprek is veelal niet de ontwerpvisie als zodanig, maar juist de stappen die gezet worden richting de uitvoering. Er is aandacht voor de eigen woon- of werksituatie, oftewel: **'Wat betekent de overstap naar aardgasvrij voor mij?'** De voornaamste zorgen gaan over de haalbaarheid van de doelstelling, de financiële gevolgen op korte en lange termijn en de voorgestelde technische alternatieven.

Routekaart

De warmtetransitie leeft met name in de wijken die als eerste aan de slag gaan met het wijkuitvoeringsplan. In andere wijken is de respons aanzienlijk lager. De uitkomsten laten een relatie zien tussen de plek die een wijk inneemt op de routekaart en de antwoorden die mensen geven op de vragen. In Berggierslanden en Oosterboer maken inwoners zich gemiddeld genomen meer zorgen over de planning omdat deze wijken al in 2022 en 2023 aan de beurt zijn. Deze zorgen zitten met name in de beoogde snelheid en de gewenste zorgvuldigheid. Hierbij speelt de vrees voor een 'remmende voorsprong' een rol. Anderzijds geven inwoners uit deze wijken aan dat zij het maken van een wijkuitvoeringsplan wel zien zitten, mits dit zorgvuldig en in samenspraak met inwoners gebeurt. Definitieve keuzes voor technische alternatieven en een mogelijke aardgasvrijdatum worden pas gemaakt in het wijkuitvoeringsplan. Daarom blijft de routekaart in de transitievisie warmte ongewijzigd.

Alternatieven voor aardgas

Inwoners en ondernemers zijn het niet altijd eens met de voorgestelde technieken in de ontwerpvisie. Dit heeft enerzijds te maken met twijfels over de techniek zelf (Hoe goed werkt de techniek? Zijn er op termijn betere opties? Hoe betaalbaar is het?), en anderzijds met een tekort aan kennis over de voorgestelde alternatieven. Gemeentebreed zien we dat er behoefte is aan meer informatie en ondersteuning. Inwoners en ondernemers geven aan dat alternatieve gassen, zoals groen gas en waterstof, te weinig terugkomen in de visie. Deze technieken zullen daarom nadrukkelijker worden benoemd in de transitievisie warmte.

Twee sporen

De twee sporen aanpak (wijkgericht aan de slag en inzetten op geen-spijt-maatregelen) spreekt aan. Voor de geen-spijt-maatregelen is bijzonder veel draagvlak onder zowel inwoners als ondernemers. In de resultaten zien we dat veel respondenten al bezig zijn met verduurzaming of hier op korte termijn mee willen starten. Het tweede spoor zal daarom een prominentere plek krijgen in de transitievisie warmte.

Ondernemers

Ondernemers met bedrijfspand hebben beperkt gereageerd op de ondernemersenquête over de warmtetransitie. Ook uit de online bijeenkomst bleek dat kennis over verduurzaming onder ondernemers nog een aandachtspunt is. In de transitievisie warmte maar vooral in het vervolg zal meer aandacht uitgaan naar deze doelgroep. Er ligt een opgave om de bewustwording en actiebereidheid van ondernemers te vergroten. Hierbij moeten we aandacht besteden aan thema's en doelstellingen die op dit moment meer urgentie hebben bij bedrijven.

Aandachtspunten voor het vervolg

In Swipocratie, de gastenboeken en de online bijeenkomsten hebben inwoners en ondernemers aandachtspunten meegegeven voor het vervolg van de warmtetransitie. De belangrijkste signalen zijn:

- Veel inwoners en ondernemers maken zich zorgen over de ambitieuze doelstelling van gemeente Meppel. Zorgvuldigheid gaat voor snelheid.
- Inwoners en ondernemers willen zelf de regie houden over de warmtetransitie.
- Inwoners staan positief tegenover het inzetten van geen-spijt-maatregelen.
- Deze geen-spijt-maatregelen zijn een kans omdat veel inwoners al bezig zijn met verduurzaming.
- Voor ondernemers geldt juist dat er een relatief kleine groep bezig is met het verduurzamen van panden. Het vergroten van de bewustwording van ondernemers is een uitdaging.
- Veel inwoners en ondernemers maken zich zorgen over de betaalbaarheid van de warmtetransitie. Hierbij gaat het niet alleen om de investeringen op korte termijn maar ook om de kosten op lange termijn.
- Veel inwoners en ondernemers vragen aan de gemeente om open te blijven staan voor de ontwikkeling van nieuwe technieken. Veel inwoners en ondernemers opperen groen gas en waterstof als alternatieven die zij missen in de visie.
- Veel inwoners en ondernemers geven aan dat zij behoefte hebben aan meer informatie over de warmtetransitie.

